

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний
педагогічний університет імені Олександра Довженка

Кафедра професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва

Ігнатенко Г. В., Вовк Б. І., Маринченко Є. О.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

З ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

для студентів
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
освітній ступінь «бакалавр»
спеціальність: 015 Професійна освіта
спеціалізація: 015.01 Будівництво
спеціалізація: 015.17 Технологія виробів легкої промисловості
спеціалізація: 015.18 Технологія виробництва і переробки
продуктів сільського господарства

УДК 377.013:62/64](072)+378.016
М 54

*Рекомендовано до друку вченою радою
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
(протокол №12 від 27 червня 2018 року)*

Рецензенти:

Курок В. П., завідувач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженка, доктор педагогічних наук, професор;

Базиль Л. О., учений секретар Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Укладачі:

Ігнатенко Ганна Володимирівна, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського НПУ ім. О. Довженка, професор, кандидат педагогічних наук;

Вовк Богдан Іванович, викладач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва;

Маринченко Євгеній Олегович, викладач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

М 54 Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з професійної педагогіки / укладачі: Г. В. Ігнатенко, Б. І. Вовк, Є. О. Маринченко. – Суми : Вінниченко М. Д., 2018. – 52 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено основні питання, пов'язані з написанням та оформленням курсової роботи, а саме: описано поетапну процедуру організації курсового дослідження, розкрито вимоги до його структури, подано рекомендації щодо оформлення результатів студентських досліджень, порядок захисту курсової роботи.

Пропоновані рекомендації розроблено з метою оптимізації науково-дослідної роботи студентів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 015 Професійна освіта, спеціалізацій: 015.01 Будівництво, 015.17 Технологія виробів легкої промисловості, 015.18 Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства, також вони стануть у пригоді викладачам, які здійснюють керівництво виконанням курсових робіт.

УДК 377.013:62/64](072)+378.016

© Ігнатенко Г. В., Вовк Б. І., Маринченко Є. О., 2018.

© Видавець Вінниченко М. Д., 2018.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Призначення курсової роботи	5
2. Методика виконання курсової роботи	7
3. Вимоги до структури та змісту курсової роботи	12
4. Виклад матеріалу та оформлення курсової роботи	17
5. Підготовка до захисту курсової роботи. Критерії її оцінювання	20
6. Практичні поради, наукова фразеологія, типові помилки під час написання курсової роботи	22
7. Список рекомендованої літератури	26
ДОДАТКИ	33

ВСТУП

**Курсова робота
в системі
професійної
підготовки
майбутніх
викладачів
професійного
навчання**

Курсова робота є індивідуальною науковою роботою, що виконується студентом під час його навчання у закладах вищої освіти. Вони містять науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, наукові положення, які виносяться автором для публічного захисту.

Мета курсової роботи полягає в систематизації, закріпленні та поглибленні теоретичних знань, ознайомленні з методиками, напрацьованими іншими дослідниками в певній галузі, а головне – у науковому обґрунтуванні результатів власних досліджень. Завдання курсової роботи:

- закріпити і поглибити знання, отримані студентами в процесі навчання;
- залучити студентів до самостійної роботи з фаховою літературою;
- сформувати навички пошуку необхідних джерел і матеріалів;
- сприяти виробленню вміння чітко, послідовно і грамотно викладати теоретичні положення;
- розвивати вміння аналізувати, узагальнювати і робити висновки.

Оформлення курсової роботи відповідно до Державного стандарту України є важливим етапом узгодження формальної сторони та змісту наукового дослідження.

Наукову інформацію в курсових роботах викладають у найповнішому обсязі, обов'язково розкривають хід та результати дослідження з детальним описом методики експериментальної роботи. Повнота наукової інформації повинна відбиватися у деталізованому фактичному матеріалі з обґрунтуваннями, теоретичними узагальненнями.

Під час оформлення наукової роботи необхідно враховувати особливості наукового стилю мови, головною рисою якого є об'єктивність викладу. Необхідно стисло, логічно й аргументовано викла-

дати зміст і результати наукових досліджень, уникати зайвих слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Виконання студентами курсової роботи потребує співпраці з науковим керівником. Це системна і планомірна робота, що передбачає визначення теми, конкретизацію методів дослідження, пошук і систематизацію літературних джерел, проведення дослідної роботи, узагальнення матеріалу у висновках, надання рекомендацій щодо впровадження результатів розвідки в практику.

Допомогти студентам організувати і провести наукове дослідження – це мета пропонованих рекомендацій. Видання містить орієнтовні теми курсових робіт з професійної педагогіки. У ньому подано вимоги до викладання змісту та правила оформлення курсової роботи, розкрито специфіку її захисту. Подано узагальнений список рекомендованої літератури з предмета та сучасну нормативно-правову базу професійно-технічної освіти.

Методичні рекомендації покликані забезпечити дотримання критеріїв оформлення курсової роботи з професійної педагогіки для студентів спеціальності 015 Професійна освіта, спеціалізацій: 015.01 Будівництво, 015.17 Технологія виробів легкої промисловості, 015.18 Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства.

1. Призначення курсової роботи

Навчальними планами для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 015 Професійна освіта спеціалізацій: 015.17 Технологія виробів легкої промисловості; 015.18 Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства; 015.01 Будівництво передбачено виконання курсової роботи з професійної педагогіки: для студентів зі скороченим терміном навчання в першому семестрі, з повним – у п'ятому.

Курсова робота – це самостійне творче дослідження найбільш актуальних питань професійної педагогіки.

Метою її написання є систематизація знань з фахових дисциплін, удосконалення вмінь поєднувати знання основ теоретичних досліджень з педагогічною практикою, набуття досвіду самостійної науково-дослідної роботи.

У процесі написання курсової роботи реалізуються такі завдання: закріплення вмінь самостійно працювати з літературою та творчо підходити до розв'язання конкретних педагогічних проблем; формування навичок наукового дослідження та оформлення отриманих результатів у відповідності до сучасних вимог. Усе зазначене є необхідними складниками формування педагогічної компетентності, потрібної для успішної професійно-педагогічної діяльності викладача професійного навчання у закладах професійно-технічної (професійної) освіти та його подальшого професійного саморозвитку, для розвитку професійно-педагогічних здатностей майбутнього фахівця.

Курсова робота має носити творчий характер. Під час обґрунтування основних теоретичних положень за темою дослідження не допускається просте переписування першоджерел. Необхідно їх аналізувати, порівнювати тощо.

Основними вимогами до курсової роботи є:

- актуальність тематики;
- аналіз сучасного стану проблеми на основі всебічного поглибленого вивчення науково-методичної літератури та педагогічного досвіду;
- чітке визначення мети, завдань, об'єкта, предмета та методів дослідження;
- формулювання власних ідей і створення методичних розробок;
- взаємозв'язок між організацією практико-експериментальної роботи та теоретичними висновками;
- викладення узагальнених висновків і практичних рекомендацій.

Відповідно до рішення ради факультету технологічної і професійної освіти тематика курсових робіт розробляється провідною кафедрою і має бути спрямована на розв'язання конкретної науково-педагогічної проблеми.

2. Методика виконання курсової роботи

Етапи виконання курсової роботи

1. Ознайомлення з темою.
2. Пошук літератури за темою, її аналіз, добір.
3. Складання особистого календарного плану роботи.
4. Підготовка першого варіанта теоретичної частини:
 - а) обґрунтування актуальності обраної теми;
 - б) постановка мети і конкретних завдань дослідження;
 - в) визначення об'єкта і предмета дослідження;
 - г) вибір методів (методик) проведення дослідження.
5. Проведення емпіричних досліджень.
6. Аналіз та оцінювання отриманих результатів.
7. Опис та оформлення практичної частини.
8. Формулювання висновків та методичних рекомендацій.
9. Редагування та технічне оформлення курсової роботи в цілому.
10. Подання роботи науковому керівникові.
11. Доопрацювання курсової роботи з урахуванням зауважень керівника і подання остаточного варіанта роботи.
12. Підготовка до захисту.

Вибір теми дослідження

Успішному написанню курсової роботи значною мірою сприяє правильний вибір теми. Студентові пропонується орієнтовна тематика. На початковому етапі роботи над курсовим проектом за погодженням наукового керівника тема може бути уточнена.

Тема дослідження повинна бути актуальною; має відповідати як сучасним потребам фахової галузі науки так і перспективам її розвитку, практичним завданням професійного навчання та виховання, особистим науковим інтересам чи набутому практичному досвіду. Бажано, щоб обрана тема в майбутньому знайшла своє продовження в написанні подальших наукових робіт, зокрема магістерської.

Після обговорення та визначення теми курсової роботи її за-тверджуються на засіданні кафедри. З науковим керівником пого-джуються план та графік виконання роботи, графік консультацій. У подальшому змінювати тему курсової роботи самостійно не доз-воляється.

В окремих випадках на початковому етапі дослідження, за пого-дженням з науковим керівником, студент має право написати заяву на ім'я завідувача кафедри з обґрунтованим проханням розглянути питання на засіданні кафедри щодо зміни чи уточнення теми кур-сової роботи.

Вивчення літературних джерел з досліджуваної проблеми

Опрацювання літературних джерел з досліджуваної проблеми – дуже важливий етап підготовки над курсової роботи. Це етап на-копичення інформації, впродовж якого створюється каталог джерел за тематикою роботи. У процесі опрацювання літературних джерел доцільне тезування, конспектування, реферування. Зауважимо якщо в записах наводиться цитата, то обов'язково треба вказати автора чи авторів, джерело інформації, сторінки, це заощадить час у процесі написання тексту курсової роботи.

Різносторонньо розкриваються результати досліджень у мо-нографіях, де аналізуються науково-теоретичні засади, шляхи ви-рішення досліджуваної проблеми, подається найбільш повний список літератури з теми, тому бажано почати вивчати проблему саме з аналізу зазначених літературних джерел.

Також вважається обов'язковим вивчення публікацій періо-дичних видань, зокрема педагогічних газет та журналів («Профе-сійно-технічна освіта», «Профтехосвіта», «Освіта України», «По-рівняльна професійна педагогіка» тощо) та наукових збірників, що містять найбільш сучасну інформацію стосовно стану визначеної проблеми. Важливе місце має відводитися здійсненню поняттєвого аналізу з теми дослідження для того, щоб уникнути неоднознач-ності у тлумаченні основних термінів. Наприклад, звертаючись

до проблем наступності, доцільно зауважити, що у філософському і загальнонауковому контекстах наступність розглядається як об'єктивний, необхідний зв'язок між різними етапами розвитку, сутність якого полягає в тому, що нове, змінюючи старе, зберігає в собі деякі його елементи. Привертає до себе увагу, що в педагогіці існують різні підходи до визначення наступності в освітньому процесі. Вчені-педагоги наступність визначають як загальнопедагогічну закономірність, методологічний принцип, загальнопедагогічний принцип тощо. Відповідно до українського педагогічного словника наступність у навчанні визначається послідовністю і системністю у розміщенні навчального матеріалу, зв'язком і узгодженістю ступенів і етапів освітнього процесу.

Складання робочого плану

Робота над планом починається водночас із вивченням літератури. Уточнюються науковий апарат та зміст роботи, обсяг та методика виконання дослідження. У плані подається перелік основних питань обраного дослідження. Для цього необхідно вже на початковому етапі уявити цілісну структуру наукової роботи. Робочий план допомагає зосередити увагу на головних аспектах проблеми, систематизувати отриманий у процесі вивчення літератури матеріал. Робочі висновки, свої роздуми авторіві також доцільно групувати відповідно до структурних частин плану.

Вивчення педагогічного досвіду

Для ознайомлення з педагогічним досвідом використовуються наступні методи:

а) вивчення педагогічного досвіду шляхом аналізу доповідей науково-практичних конференцій, статей журналів тощо. Під час опрацювання наукової статті необхідно робити помітки і в подальшому в курсовій роботі конкретно вказувати, чий це досвід, у чому особливість організації освітнього процесу певними викладачем чи педагогічним колективом;

б) спостереження за роботою педагогів. Заздалегідь треба визначити мету спостереження, скласти план. Результати спостереження необхідно фіксувати, аналізувати та робити відповідні висновки;

в) вивчення освітнього процесу в конкретному професійному (професійно-технічному) закладі шляхом аналізу документації, методами спостереження, анкетування тощо.

Організація експериментального дослідження

Класичний педагогічний експеримент охоплює такі етапи:

- констатувальний, на якому визначають мету, виділяють незалежні та залежні змінні (незалежна змінна визначається дослідником як головний фактор підвищення ефективності освітнього процесу, зокрема, це можуть бути умови, методи, засоби тощо; залежна ж змінна – це та характеристика, на яку ми впливаємо і яка має змінитися у процесі дослідної роботи – рівень знань учнів, продуктивність виробничого навчання та ін.), на основі оцінювального аналізу науково-педагогічної літератури та педагогічного досвіду розробляють методіку, за якою рекомендації впроваджуються в практику. На початку проведення експерименту визначаються контрольні та експериментальні групи, у яких рівень прояву залежної змінної має бути однаковим.

- формувальний. На цьому етапі відбувається реалізація розробленої методіки дії незалежної змінної в експериментальних групах;

- контрольний, на якому порівнюються визначені контрольні та експериментальні групи за проявом залежної змінної.

Узагальнення висновків дослідно-експериментальної роботи

Систематизувати отримані результати допомагає їх статистична обробка. Найбільш поширеним методом статистичної обробки є підрахунок середніх значень, що були отримані в результаті дослідження. Зокрема, щоб провести кількісну обробку відповідей учнів на запитання, необхідно кожній відповіді надати кількісну оцінку

(можна приписати категорії оцінок певним числам за несхідною або висхідною шкалою), потім знайти середнє арифметичне чи медіану (значення, що ділить навпіл упорядковану множину змінних). У додатку А подано приклади графічного зображення результатів дослідження.

Для того, щоб встановити чи існує істотна відмінність між рядами показників двох сукупностей (наприклад, значень семестрових оцінок із дисципліни «Трактори та автомобілі» учнів 11 Т і 11 А груп), використовується Метод χ^2 , або критерій К. Пірсона. Інакше його називають критерієм злагоди (додаток Б).

Уточнення структури та змісту курсової роботи

Структура курсової роботи є такою:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина, що, як правило, містить два – три розділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

За необхідності також можна виділяти: перелік умовних позначень, тлумачний словник.

3. Вимоги до структури та змісту курсової роботи

Титульна сторінка курсової роботи (додаток В).

Зазначають найменування навчального закладу, де виконана робота; назву кафедри; прізвище, ім'я, по батькові автора; тему роботи; прізвище, ім'я, по батькові керівника, його вчене звання та науковий ступінь; місто і рік виконання роботи; прізвища, ініціали членів комісії; термін та результат захисту.

Зміст (додаток Г)

У змісті подають найменування та номери початкових сторінок вступу, всіх розділів та підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Вступ, висновки, список використаних джерел, додатки в змісті не нумерують.

Нумерація розділів та підрозділів здійснюється арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять, назву розділу пишуть з нового рядка. Розділи можуть поділятися на підрозділи (нумерація складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою, наприклад 1.1. — перший параграф першого розділу), далі в тому ж рядку з великої букви подають заголовок підрозділу.

Вступ

У вступі подають загальну характеристику дослідження. Орієнтовний обсяг вступу — 2 — 3 сторінки. Він повинен бути лаконічним, не переобтяженим теоретичними відомостями. Має розкривати сутність та значущість теми, стан її розроблення в такій послідовності:

Актуальність теми. Тема має відповідати як сучасним потребам фахової галузі науки, так і перспективам її розвитку, практичним завданням, що розкриваються шляхом висвітлення значущості теми для вирішення конкретних педагогічних завдань. Також стисло викладають наукові доробки вчених з окресленої в роботі проблеми; на основі визначених суперечностей, суть яких полягає у невідповідності між потребами практики і рівнем наявних знань, необхідних для їх забезпечення, виділяється проблема,

на розв'язання якої і буде спрямована науково-дослідна робота. Наприклад:

Реформування національної освіти в Україні здійснюється в умовах глибокого проникнення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) майже в усі сфери людської діяльності. ІКТ стають потужним ката-лізатором і показником науково-технічного розвитку суспільства, що викликає необхідність упровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчання і до системи професійної освіти.

Методика впровадження ІКТ в освітній процес, теорія і досвід розроблення педагогічних програмних засобів та використання їх у педагогічній практиці, принципи та методи навчання з використанням комп'ютера як засобу навчання висвітлені в роботах низки науковців: В. Бикова, А. Гейна, Б. Гершунського, Р. Гуревича, А. Єршова, М. Жалдака, Ю. Іванова, І. Захарова, М. Кадемії, А. Кузнєцова, М. Лапчик, Н. Морзе, О. Полат, І. Роберт, Л. Шевченко та інших.

Проте темпи розвитку ІКТ випереджають наукові досягнення в цій галузі. Суперечність між потенційними можливостями інформаційно-комунікаційних технологій та ступенем їх використання в освітньому процесі вимагає активізації наукових досліджень в аспекті розроблення ефективної методики впровадження ІКТ у процес професійного навчання з урахуванням особливостей робітничої професії. Нині треба виходити з того, що використання комп'ютера та ІКТ у професійних навчальних закладах не тільки можливе, але й необхідне.

Використання ІКТ в освітньому процесі зумовлено, з одного боку, необхідністю підготувати учня до його майбутньої професійної діяльності, а з іншого – необхідністю більш ефективного передавання знань, що має на меті підвищення рівня якості компетентності майбутнього працівника. Але не всі проблеми використання ІКТ в освітньому процесі вирішені. Так, однією з актуальних тем є проблема використання ІКТ під час виробничого навчання майбутніх кваліфікованих робітників сільськогосподарського виробництва.

Усе зазначене і обумовило вибір теми нашого дослідження: «Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі виробничого

навчання майбутніх кваліфікованих робітників сільськогосподарського виробництва».

Мета, завдання. Мета і завдання дослідження визначають відповідно до предмета та об'єкта дослідження, але варто уникати дуже узагальненого їх формулювання. У меті вказують, що автор хоче з'ясувати під час дослідження проблеми. Завдання – це послідовні етапи дослідної роботи, спрямовані на досягнення поставленої мети. Під час формулювання мети варто вживати терміни «дослідити», «визначити», «довести» тощо.

Завдання дослідження, як правило, вміщують такі складові:

- а) вивчення та аналіз психолого-педагогічної літератури;
- б) вивчення шляхів практичного вирішення проблеми;
- в) обґрунтування та розроблення системи заходів, необхідних для досягнення поставленої мети;
- г) експериментальна перевірка запропонованих підходів до вирішення досліджуваної проблеми;
- д) розроблення методичних рекомендацій для подальшого використання позитивних результатів.

Наприклад:

Мета роботи: теоретичне обґрунтування та визначення шляхів використання інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення сільськогосподарської техніки.

Завдання дослідження:

- *проаналізувати навчальну, науково-теоретичну та методичну літературу з проблеми дослідження;*
- *визначити місце інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фахової підготовки майбутніх кваліфікованих робітників сільськогосподарського виробництва;*
- *експериментально перевірити вплив використання інформаційно-комунікаційних технологій на засвоєння учнями навчального матеріалу предмета «Сільськогосподарські машини»;*
- *узагальнити умови впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес фахової підготовки майбутніх кваліфікованих робітників сільськогосподарського виробництва.*

Об'єкт дослідження – частина об'єктивної реальності, певний процес. Зокрема, об'єктом дослідження може бути процес професійного навчання.

Предмет дослідження. Предмет обмежує рамки дослідження, фіксує увагу на стрижневому аспекті, це певна сторона процесу, що досліджується. Щодо професійного навчання – це умови, принципи, форми, методи тощо. Предмет конкретизується у меті й завданнях дослідження.

Наприклад:

Об'єкт дослідження: використання ІКТ у процесі професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників сільськогосподарського виробництва.

Предмет дослідження: умови впровадження ІКТ під час вивчення сільськогосподарських машин.

Методи дослідження. Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати методи теоретичного дослідження (логічні операції, аналіз літератури з проблеми дослідження та ін.), емпіричні методи (спостереження, опитувальні методи, експеримент), методи математичної статистики.

Основна частина

Основна частина складається з розділів, підрозділів. У розділах курсової роботи має бути вичерпно і повно викладено зміст власних досліджень автора. Кожний розділ починається з нової сторінки і містить, як правило, 2–3 підрозділи. Радимо уникати узагальнених назв розділів (теоретична частина, практична частина). Назви розділів повинні розкривати сутність проблеми, що аналізується у межах певного розділу.

Перший розділ (теоретичний виклад) спрямований на окреслення основних наукових досягнень за темою курсової роботи. Узагальнюється аналіз літератури, основна увага має бути зосереджена на викладі ставлення автора до того чи іншого наукового погляду, подається поняттєвий аналіз. Також виділяються основні питання та розкривається їх важливість.

Другий розділ (практичний аспект дослідження), як правило, присвячується викладанню методики та результатів власних дослі-

джен. Він експериментальний і є основною частиною самостійної роботи студента. У цьому розділі детально описують зміст, форми і методи навчання та виховання, які розроблені й використовувалися в процесі експериментального дослідження, тобто розкривається методика наукового пошуку. Послідовність викладу теми повинна відповідати плану роботи.

У кінці кожного розділу подають короткі висновки.

Висновки

У висновках викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати курсової роботи. Загальні висновки до курсової роботи базуються на висновках до кожного розділу. Спочатку характеризується стан досліджуваної проблеми. Далі викладаються результати дослідження, рекомендації щодо їх практичного використання.

Необхідна узгодженість висновків із завданнями дослідження. Перш ніж переходити до написання висновків, доцільно ще раз перечитати завдання, що ставились дослідником на початку роботи, а потім згідно з ними послідовно розкривати отримані результати. До кожного завдання дослідження має бути 1–2 висновки. Орієнтовний обсяг цієї частини роботи – 1–2 сторінки.

Список використаних джерел

Список використаних джерел подається з нової сторінки. Його складають відповідно до правил оформлення бібліографії [76] (додаток Д). Використані джерела розміщують у порядку появи посилань у тексті або в алфавітному порядку перших літер прізвищ авторів чи заголовків.

Додатки

Обов'язкова структурна складова курсової роботи. До додатків може належати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття науково-дослідної роботи: проміжні формули і розрахунки; допоміжні цифрові дані; зміст анкет (додаток Ж), контрольних робіт, наочність до уроку, пам'ятки для учнів чи викладачів, технічна та технологічна документація; конспекти чи фрагменти уроків, тощо (додаток З).

4. Виклад матеріалу та оформлення курсової роботи

Науково-дослідна робота має бути надрукована з одного боку на стандартних аркушах білого паперу формату А4 (210 × 297 мм).

Оптимальний обсяг науково-дослідних робіт без урахування списку літератури та додатків – курсової – 25–30 сторінок, складених на комп'ютері 14 розміром шрифту Times New Roman з міжрядковим інтервалом 1,5 (29–30 рядків на сторінку) і мати поля: зліва – 20–25 мм, справа – 15 мм, зверху та знизу – по 20 мм.

Нумерацію сторінок роботи подають арабськими цифрами в правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці за порядком від титульного аркуша до останньої сторінки. Першою сторінкою науково-дослідної роботи є титульний аркуш, але на ньому цифру 1 не ставлять, другою вважається сторінка, що містить зміст, на ній цифру 2 не ставлять, на наступній сторінці проставляють 3 і далі згідно з порядковим номером.

Заголовки структурних частин науково-дослідної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу маленькими літерами (крім першої великої). Крапку в кінці заголовка не ставлять; якщо заголовок складається із декількох речень, то їх розділяють крапкою. Між заголовками структурних частин і текстом пропускають один рядок.

Кожну структурну частину науково-дослідної роботи потрібно починати з нової сторінки.

До загального обсягу науково-дослідної роботи не належать додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, що займають усю площу сторінки. Усі сторінки зазначених елементів роботи підлягають наскрізній нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака № (номер).

Такі структурні елементи науково-дослідної роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера.

Кожен *підрозділ* нумерують у межах певного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «3.2.» (другий підрозділ третього розділу). Далі в тому ж рядку наводять заголовок *підрозділу*.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в науково-дослідній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або відразу ж на наступній сторінці. Усі ілюстрації позначають словом «Рис.» («Мал.»), при нумерації рисунків за наявності посилань на них у тексті курсової роботи проставляються через крапку номер розділу та номер рисунка. Номер та назва рисунка наводяться знизу/з правого боку рисунка за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Їх номер складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі основні елементи:

- найменування графічного зображення, що позначається скороченим словом «Рис.» («Мал.»);
- порядковий номер ілюстрації, який вказують без знака номера (№) арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації з гранично стислою характеристикою зображеного.

Основними видами ілюстрацій у науково-дослідних роботах є: креслення, технічний рисунок, фотографія, схема, діаграма і графік.

Цифрові дані, як правило, оформлюють у вигляді таблиць.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що подані в додатках) у межах кожного розділу. У правому верхньому куті над заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» і зазначають її номер. Він повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). За умови перенесення ча-

стини таблиці на іншу сторінку пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують її номер, наприклад: «Продовж. табл. 1.2». Назву таблиці не повторюють.

Заголовок кожної таблиці розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Слово «Таблиця» і назву починають з великої літери, назву виділяють жирним шрифтом. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, причому так, щоб її можна було читати без повороту науково-дослідної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Заголовки граф у таблиці потрібно починати з великої літери, підзаголовки – з малої, якщо вони є продовженням заголовків, і з великої, якщо вони є окремими реченнями. Допускається у графах таблиць замість одного слова, що повторюється, ставити лапки. Якщо ж повторюється декілька слів, то під час першого повторення їх замінюють словами «Те ж», а далі – лапки. Якщо графа не заповнюється, то в ній ставиться прочерк. Не можна ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних та хімічних символів.

Якщо в роботі є більше однієї формули, то їх нумерують у межах розділу. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад, 2.2 (друга формула другого розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі, причому кожен символ і числовий коефіцієнт з нового рядка.

Наприклад, для визначення довжини нитки на виконання одного вишитого елемента можна скористатися формулою:

$$k = \frac{l - l_0}{n}, \quad (4)$$

де l – довжина нитки на початку вишивання; l_0 – довжина нитки наприкінці роботи; n – кількість вишитих елементів.

Рівняння та формули виділяються у тексті вільними рядками. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, то дозволяється його перенесення після знаків рівності (=), плюс (+), мінус (–), множення (\times), ділення (:).

У разі використання наукових результатів, ідей, публікацій та інших матеріалів інших авторів у тексті курсової роботи обов'язково повинні бути посилання на публікації цих авторів із точним зазначенням номерів сторінок.

Посилання в тексті роботи *на джерела* позначають порядковим номером за переліком посилань, виділеним квадратними дужками, наприклад: [10, с. 31–32] – цитата, взята із джерела за номером 10 у списку використаних джерел, зі сторінок 31–32. Якщо посилання робиться на декілька видань, то вказують їх порядкові номери в узагальненому списку літератури, наприклад: [3; 4; 6; 7].

Під час посилання на ілюстрацію зазначають: «рис. 1.2», на формулу – «у формулі 2.1», на таблицю – «у табл. 1.3».

Якщо потрібно зробити декілька посилань на одну таблицю, то пишуть скорочено слово «дивись» – «див. табл. 2.1».

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після загальних висновків.

Додатки оформлюють як продовження науково-дослідної роботи на наступних її сторінках, розміщують їх у послідовності появи посилань у тексті. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований угорі симетрично до тексту сторінки малими літерами з першої великої. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток___» і велика літера, що позначає його.

Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток А».

5. Підготовка до захисту курсової роботи. Критерії її оцінювання

Захист курсової роботи планується відповідно до графіка її виконання. До захисту допускають студентів, що мають на свою роботу позитивний відгук наукового керівника. Заслуховує доповіді студентів комісія, що призначається завідувачем кафедри. Доповідь

має містити основні положення виконаного дослідження. Студент акцентує увагу на меті та завданнях дослідження, зміст і результатах дослідно-експериментальної роботи, узагальнених висновках. Час доповіді – до десяти хвилин. Сприяє успішному виголошенню доповіді заздалегідь підготовлений студентом ілюстративний матеріал (плакати, зразки виробів, презентація тощо). Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії та присутніх. Оцінка за результатами захисту курсової роботи оголошується після проведення закритої наради членів комісії.

Під час оцінювання курсової роботи враховується:

- правильність визначення наукового апарату дослідження;
- усебічність аналізу проблеми, що вивчається;
- повнота змісту експериментально-дослідної роботи;
- наявність статистичної обробки отриманих результатів;
- зміст додатків до курсової роботи;
- чіткість та аргументованість зроблених висновків;
- повнота списку літературних джерел;
- дотримання вимог до оформлення курсової роботи;
- виконання курсової роботи відповідно до встановленого графіка;
- обґрунтованість викладення основних положень та повнота відповідей на питання у процесі захисту курсової роботи.

Також під час оцінювання курсової роботи комісія бере до уваги участь студентів у наукових семінарах та конференціях, виступи на яких з доповідями за тематикою дослідження, наявність друкованих праць (тези, стаття тощо).

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінку «відмінно» ставлять, якщо студент повною мірою розкрив тему курсової роботи, виконав її самостійно і провів дослідження, показав глибоке розуміння питань, що розглядаються. Зміст роботи викладено логічно й послідовно, є ілюстративно-аналітичний матеріал (таблиці, схеми, діаграми тощо), посилання на літературні та нормативні джерела. Курсова робота завершується конкретними повними висновками. Захист відбувся на високому рівні.

Оцінку «добре» ставлять за умови, якщо студент розкрив основний зміст обраної теми, переважно самостійно виконав роботу і провів дослідження. Представлений у роботі матеріал свідчить про досить глибоке розуміння студентом розглянутих питань. Зміст дослідження викладено логічно й послідовно, робота містить ілюстративно-аналітичний матеріал (таблиці, схеми, діаграми тощо), посилання на літературні та нормативні джерела, завершується конкретними висновками. У роботі трапляються недоліки, що не мають принципового характеру. Курсова робота оформлена акуратно і відповідно до вимог. Під час її захисту студент зробив змістовну доповідь, дав достатні відповіді на всі питання за змістом своєї роботи.

Оцінку «задовільно» ставлять, якщо студент частково розкрив тему курсової роботи, в основному самостійно виконав її і показав елементи дослідження. Не всі питання, які розглядаються, викладені досить глибоко, є порушення логічної послідовності, ілюстративно-аналітичний матеріал застосовується обмежено. Курсова робота оформлена з деякими порушеннями вимог. Під час захисту дослідження студент відповів не на всі поставлені запитання.

Оцінку «незадовільно» ставлять, якщо студент не розкрив тему курсової роботи. Дослідження виконане студентом не самостійно і має описовий характер. Автор виклав матеріал неграмотно, без логічної послідовності й не застосував ілюстративно-аналітичний матеріал (таблиці, схеми, діаграми тощо). Немає посилань на літературні та нормативні джерела, робота оформлена з порушеннями вимог. Курсова робота, оцінена керівником на «незадовільно», не допускається до захисту.

6. Практичні поради, наукова фразеологія, типові помилки під час написання курсової роботи

Мова наукової роботи має відповідати вимогам наукового стилю. Загальні фрази, художня пишномовність, невиправдані відступи від теми, надмірне цитування – це ті помилки, які часто заважають цілісно й ґрунтовно сприймати текст дослідження, простежувати

його основну думку. Формулюючи зміст дослідження, варто скористатися пропонованими кліше, котрі допомагають поєднувати текст у логічну наукову цілісність.

Наукова фразеологія:

Вступ

У дослідженні визначено актуальність...
Обґрунтовано актуальність... Розкрито стан...
Останні дослідження показали...
У цьому зв'язку писав, що...
Іншу картину спостерігаємо...
Експерименти показують, що... залежить...
Нині перед... поставлені великі і...
Нині наука про... перетворилась...
Згідно із сучасним уявленням...
Крім того, встановлено, що...
Окреслено теоретико-методологічні засади...
Стан наукового розроблення теми дозволяє зробити висновок...
Аналіз проблеми.... дозволяє зробити висновок про те, що...
Окрему увагу приділено питанню...
Також проаналізовано...
Відзначено, що...
Детально проаналізовано...
Висловлено думку щодо...
Численні дослідження свідчать про те...
Таким чином, зробив достатньо довільне і помилкове узагальнення...

Основна частина

Досить згадати...
Зауважимо лише, що...
Тобто можна, не вдаючись..., сказати, що...
Можна погодитися, що...
Звичайно...
Показовим прикладом є...

Важливо те, що...
Зі всього сказаного видно, що...
Нам, проте, здається, що...
Зате щодо...
З погляду нашої теми...
Вище згадано..
Ясна річ, що...
Згідно з...
В окремих випадках мова йде про...
За такого підходу, зрозуміло, не можна...
Існує потреба окреслити...
У зв'язку з цим зазначимо...
Зрозуміло з попереднього...
Крім усього сказаного вище...
Звернемо увагу...
Поширені думки, що...
Нам здається, що...
Треба сказати, що...
Як уже згадувалося...
Нарешті,...
Спинимось коротко на кількох моментах... Загалом...
Однак треба зауважити...
Нагадаємо, що...
Може видатись, що...
Показово, що...
Важливим винятком є праця...
З цього приводу ... пише, що...
Тут звернено тільки увагу на те, що... Закономірно, що...
Цілком очевидно, що...
Залишається додати, що...
Варто особливо підкреслити...
Посутнє уточнення вносить у це питання...
Усім цим зумовлено...

Висновки

Отже...

Відтак...

Як бачимо...

Підсумовуючи висловлені вище спостереження... Такий підхід дозволяє вбачати...

Зрештою...

Залишається додати, що...

Із цього випливає висновок...

Дослідження дозволяє стверджувати, що....

Типові помилки в написанні та оформленні курсової роботи:

- зміст дослідження не відповідає плану наукової роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині;

- сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта;

- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження;

- автор не виявив самостійності, курсова робота становить собою плагіат;

- немає аналізу спеціальної літератури (останні 5–10 років) з теми дослідження;

- аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій за темою роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня сучасного дослідження проблеми;

- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням;

- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;

- бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;

- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

7. Список рекомендованої літератури

1. Балик Н. Р., Лялик О. О. Активне навчання з використанням технологій Веб 2.0: навчальний посібник. Тернопіль, 2009. 89 с.
2. Батышев С. Я. Энциклопедия профессионального образования: В 3-х т. Москва, 1999. Т. 2. 440 с.
3. Бех І. Д. Виховання особистості. У двох книгах. Книга перша. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ, 2003. 278 с.
4. Биков В. Ю. Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрямки. Професійна освіта: педагогіка і психологія. Польсько-український журнал. Ченстохова-Київ, 2003. Вип. IV. С. 501–514.
5. Васильев И. Б. Профессиональная педагогика: конспект лекций для студентов инженерно-педагогических специальностей. Харьков, 2003. 151 с.
6. Васильев И. Б. Профессиональная педагогика: конспект лекций для студентов инженерно-педагогических специальностей: В 2-х ч. Харьков, 2003. Ч. 2. 175 с.
7. Вовк Б. І. Організація самостійної роботи майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ: методичні рекомендації (для студентів спеціальності 015 «Професійна освіта»). Суми, 2017. 122 с.
8. Волкова Н. П. Педагогіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2002. 576 с.
9. Галаузов М. А. Социальная педагогика: курс лекций: учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва, 2001. 260 с.
10. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія: Навчальний посібник. Київ, 1995. 237 с.
11. Гончаренко С. У., Ничкало Н. Г. Професійна освіта: словник: навчальний посібник для учнів і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів. Київ, 2000. 380 с.
12. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 376 с.

13. Гончаров М. А. Основы менеджмента в образовании: учебное пособие. Москва, 2006. С. 9.

14. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент: навчальний посібник. Київ, 2006. 144 с.

15. Даниленко Л. І., Сергеева Л. М. та ін. Сучасні підходи до управління професійно-технічними закладами: навчально-методичний посібник. Київ, 2007. 104 с.

16. Даниленко М. В., Даниленко Л. І. Педагогічні задачі: навчальний посібник. Київ, 1991. 197 с.

17. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). Київ, 1994. 62 с.

18. Десятов Т. М. Національні рамки кваліфікацій в країнах ЄС: порівняльний аналіз: науково-методичний посібник. Київ, 2008. 264 с.

19. Жигір В. І., Чернега О. А. Професійна педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2012. 336 с.

20. Закон України «Про Національну програму інформатизації». Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1998. № 27–28. 181 с.

21. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради, 2017. № 38–39. 380 с.

22. Закон України «Про освіту». Професійно-технічна освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання. Київ, 2007. Т. 1. С. 39–40.

23. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007– 2015 роки». Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2007. № 12. С. 102.

24. Закон України «Про охорону дитинства». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 47– 64.

25. Закон України «Про професійно-технічну освіту». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно правова база. – Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 8–32.

26. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2013. 352 с.

27. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко С. В., Ігнатенко О. В., Єрмоленко Є. І. Загальні засади методики професійного навчання. Глухів, 2016. 76 с.
28. Коджаспирова Г. М. Педагогіка: учебник. Москва, 2004. С. 398–413.
29. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту: Навчальний посібник. Київ, 1996. 176 с.
30. Конституція України. Харків, 1996. 36 с.
31. Концепція Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015. Професійно-технічна освіта. 2010. № 3. С. 2 – 7.
32. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні. Освіта України. 20 липня. 2004. № 56–57. С. 3–5.
33. Корсак К. Як Європа профілює свою старшу середню школу. Завуч. 2004. № 16. С. 25–33.
34. Крутецкий В. А. Психология обучения и воспитания школьников. Москва, 1976. 304 с.
35. Кузьмина Н. В. Методы системного педагогического исследования. Ленинград, 1980. 176 с.
36. Курлянд З. Н., Хмелюк Р. І., Семенова А. В. та ін. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ, 2007. С. 262–291.
37. Кушнер Ю. З. Воспитательная деятельность мастера производственного обучения: пособие для мастеров производственного обучения. Москва-Минск, 2001. 163 с.
38. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике. Таллин, 1980. С.60–61, 136–161, 192–200.
39. Лабунська В. А. Невербальна поведінка (соціально-перцептивний підхід). Ростов-на-Дону, 1988. 246 с.
40. Лернер И. Я. Проблемное обучение. Москва, 1974. 64 с.
41. Макаренко А. С. Загальні умови сімейного виховання: Твори у 7 т. Київ, 1985. Т. 4. С. 340.
42. Маленко А. Т. Задачи по профессиональной педагогике: учеб. пособие для инж.-пед. работников профтехобразования. Москва, 1987. 168 с.

43. Махмутов М. И. Современный урок: Вопросы теории. Москва, 1981. 192 с.

44. Методичні рекомендації щодо організації та проведення виховної роботи в професійно-технічному навчальному закладі. На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно-правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 281–286.

45. Мойсеюк Н. Е. Педагогіка. навчальний посібник. Київ, 2001. С. 504– 518.

46. Наказ «Про затвердження Типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах». Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. №17–18, 2010. Червень. С. 3-13.

47. Наказ міністерства освіти і науки України «Про запровадження 12-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень учнів (слухачів) з професійної підготовки у професійно-технічних навчальних закладах». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно-правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 371–385.

48. Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 21 квітня 2005 року № 242/178 «Про посилення роботи щодо профілактики захворюваності дітей у навчальних закладах та формування здорового способу життя учнівської та студентської молоді». Професійно-технічна освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання. Київ, 2007, Т.1. С. 469–472.

49. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. Освіта України. 23 квітня. 2002. № 33. С. 4–6.

50. Ничкало Н. Г. Професійна педагогіка у контексті розвитку людського капіталу. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2010. № 23. С.1–16.

51. Ничкало Н. Г., Зайчук В. О., Розенберг Н. М. та ін. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навчально-методичний посібник. Київ, 1994. 334 с.

52. Ничкало Н. Г., Кудін В. О. Професійна освіта в зарубіжних країнах. Порівняльний аналіз: монографія. Черкаси, 2002. 322 с.

53. Новацкий Т. Основы дидактики профессионального обучения: Пер. с польск. Москва, 1979. С. 228–248.

54. Орієнтовне положення про організацію виховної роботи в професійно-технічних навчальних закладах Міністерства освіти і науки України. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. 2002. № 12. С. 24–28.

55. Пальчевський С. С. Педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2007. 576 с.

56. Побірченко Н. Професійна адаптація майбутніх робітників. Професійно-технічна освіта. 2007. № 1. С. 35–37.

57. Положення про методичну роботу в професійно-технічному навчальному закладі. На допомогу менеджеру освіти. Професійно – технічна освіта: нормативно правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 311–318.

58. Постанова «Про затвердження Положення про професійно-технічний навчальний заклад». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно-правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 92–101.

59. Постанова «Про затвердження Положення про ступеневу професійно-технічну освіту». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 102–106.

60. Постанова «Про затвердження Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 118–126.

61. Постанова Президії Академії педагогічних наук України «Про Національну програму виховання дітей та учнівської молоді в Україні». Освіта України. 3 грудня. 2004. № 94. С. 6–10.

62. Прохоров А. М. Советский энциклопедический словарь. Москва, 1989. 1632 с.
63. Пузанов М. Ф., Терещенко Г. И. Очерки истории профессионально-технического образования в Украинской ССР. Київ, 1980. 232 с.
64. Пустовіт Л. О. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень. Київ, 2000. 1018 с.
65. Солдатенко В. А., Галагуцький Г. П. Алкоголізм, наркоманія, тютюнопаління – вороги людства! Глухів. 2008. 92 с.
66. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка. Київ, 1996. 288 с.
67. Струєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинутих англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – поч. ХХІ ст.): монографія. Суми, 2004. 500 с.
68. Томашенко В. В., Симак А. Д., Ничкало Н. Г. Стандарти професійно-технічного образования України. Київ, 2000. 60 с.
69. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Загальні засади методики трудового навчання. Київ, 2000. Ч. 2. С. 20–26.
70. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Київ, 2000. Ч. 1. С. 136–142.
71. Указ Президента України «Про Основні напрями реформування професійно–технічної освіти в Україні». На допомогу менеджеру освіти. Професійно-технічна освіта: нормативно правова база. Тернопіль, 2003. Ч. 4. С. 79–84.
72. Ушинський К. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології. Вибрані педагогічні твори: В 2-х т. Київ, 1983. Т. 1. 463 с.
73. Федоришин Б. Система професійної орієнтації як фактор формування особистості: історично-психологічний аспект. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. Київ, 2006. Вип. 9. С. 215–219.

74. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Київ, 2002. 528 с.

75. Шматков Є. В., Коваленко О. Є. Методика професійного навчання. Методика професійно–практичного навчання. навчальний посібник для студентів інженерно–педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів II–IV рівнів акредитації. Харків, 2002. С. 18–26.

76. Ягупов В. В. Педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2002. С. 26–38.

Приклади графічного зображення результатів дослідження

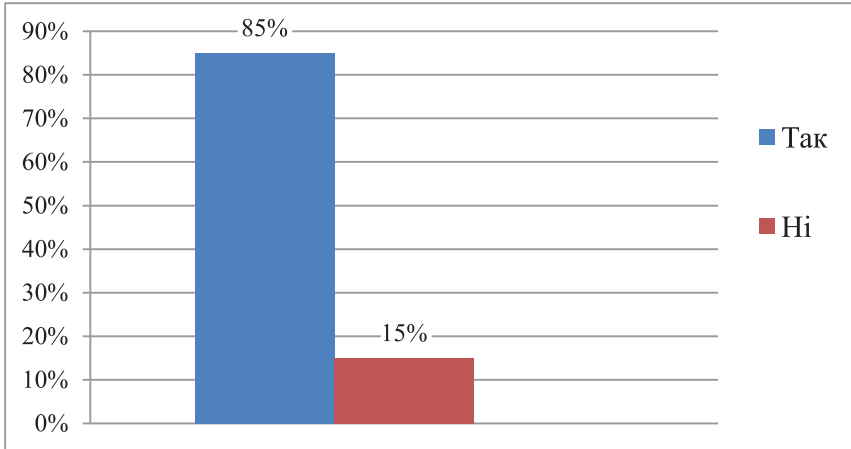

Рис. 2.1. Розподіл відповідей учнів на запитання «Чи подобаються Вам уроки із використанням засобів ІКТ?»

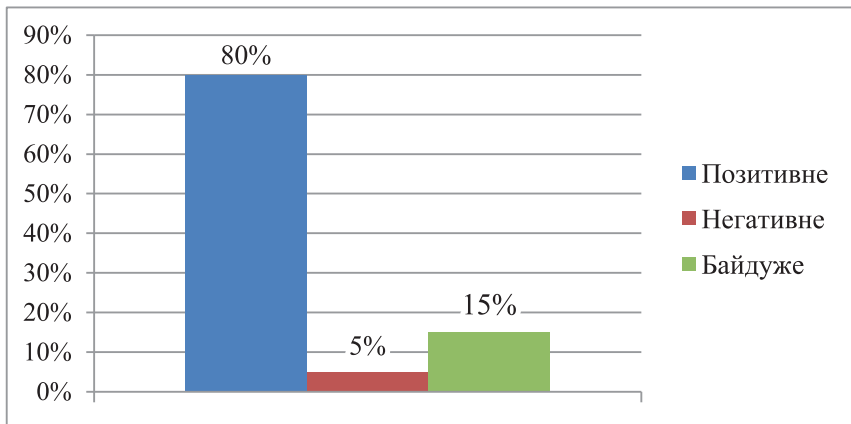

Рис. 2.2. Розподіл відповідей щодо ставлення учнів до використання робочого зошита на уроках виробничого навчання

Непараметричний метод порівняння результатів дослідження – метод χ^2

Використовується для обчислення значень, отриманих у результаті вимірювання порядковими та інтервальними шкалами, якщо необхідно встановити, чи існує істотна відмінність між рядами показників двох сукупностей. Ґрунтується метод χ^2 на порівнянні частот, що характеризують розподіл значень. Метод χ^2 , або критерій К. Пірсона, інакше називають критерієм злагоди.

Спочатку потрібно розбити ряд упорядкованих значень на інтервали. Наприклад, ряд значень семестрових оцінок із дисципліни «Трактори та автомобілі» учнів 11 Т і 11 А груп (табл. 1.1) перегрупуємо в інтервали (табл. 1.2). Для обчислення χ^2 -критерію необхідно перегрупувати інтервали так, щоб сума частот у них була не менша, ніж 4–5 (тобто треба додати інтервали з малими частотами). Нові перегруповані дані заносимо до робочої таблиці обчислення χ^2 -критерію (табл. 1.3). χ^2 обчислюють за формулою:

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f'_{E} - f'_{K})^2}{f'_{K}} \right], \quad \text{(Формула 1.1)}$$

де f'_{E} – відносна частота інтервалу одного ряду (наприклад, експериментальної групи 11Т);

f'_{K} – відносна частота інтервалу другого ряду (контрольної групи 11А).

Якщо обсяги досліджуваних вибірок однакові (однакова кількість учнів у контрольній та експериментальній групі), то можна не вираховувати відносні частоти. В іншому випадку потрібно використовувати відносні частоти (у %). Наприклад, оцінки з предмета «Трактори та автомобілі» учнів 11Т і 11А груп, що були наприкінці першого семестру, зазначені у таблиці (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Розподіл семестрових оцінок з дисципліни
«Трактори та автомобілі» учнів 11Т і 11А груп**

Семестрова оцінка	Частота оцінок в 11 Т гр., f'_E	Частота оцінок в 11 А гр., f'_K
0	0	0
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	2	1
6	3	3
7	6	8
8	8	9
9	7	6
10	4	2
11	2	2
12	0	1
	$\sum f'_E = 32$	$\sum f'_K = 32$

Таблиця 1.2

Робоча таблиця обчислення χ^2 -критерію

Кількість інтервалів, n	Інтервали оцінок	Частота f'_E	Частота f'_K	$f'_E - f'_K$	$(f'_E - f'_K)^2$	$\frac{(f'_E - f'_K)^2}{f'_K}$
1	0-6	5	4	1	1	0,25
2	7	6	8	-2	4	0,50
3	8	8	9	-1	1	0,11
4	9	7	6	1	1	0,17
5	10-12	6	5	1	1	0,20
		$\sum_1 = 32$	$\sum_1 = 32$			$\chi^2 \approx 1,23$

$\chi^2_{\text{emp}} = 1,23$. Знаходимо χ^2_{krit} за даними табл. 1.3. Причому n – це кількість інтервалів. У нашому випадку n = 5, $\chi^2_{\text{krit}} = 9,49$. Якщо $\chi^2_{\text{emp}} \leq \chi^2_{\text{krit}}$, то досліджувані вибірки подібні, якщо $\chi^2_{\text{emp}} > \chi^2_{\text{krit}}$, то

групи суттєво різняться. Як показали результати дослідження, успішність учнів 11 Т і 11А груп із дисципліни «Трактори та автомобілі» схожа, і групи подібні за цією ознакою.

Таблиця 1.3

Таблиця χ^2 - критерію

n – 1	Достовірність	
	95%	99%
1	3,84	6,63
2	5,99	9,21
3	7,81	11,3
4	9,49	13,3
5	11,1	15,1
6	12,6	16,8
7	14,1	18,5
8	15,5	20,1
9	16,9	21,7
10	18,3	23,2
11	19,7	24,7
12	21,0	26,2
13	22,4	27,7
14	23,7	29,1
15	2,50	30,6

n – кількість інтервалів

Зразок титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Кафедра професійної освіти та
технологій сільськогосподарського виробництва

КУРСОВА РОБОТА
з професійної педагогіки
на тему: «ЗАСОБИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ»

Студента (ки) 1 курсу, 11 ПР(Б) гр.
факультету технологічної
і професійної освіти
спеціальності:
015 Професійна освіта
спеціалізації:
015.01 Будівництво

Петрова Сергія Івановича

Керівник канд. пед. наук, доцент
Таранішин Петро Іванович

Оцінка:

Національна шкала _____

Кількість балів _____ ECTS _____

Члени комісії _____

Дата захисту _____

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	2
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ У ПРОЦЕС ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ	6
1.1. Характеристика змісту виробничого навчання майбутніх будівельників	11
1.2. ІКТ як засіб підвищення ефективності процесу виробничого навчання	13
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ БУДІВЕЛЬНИКІВ	15
2.1. Шляхи застосування мультимедійних презентацій у процесі виробничого навчання майбутніх будівельників	17
2.2. Експериментальна перевірка впливу використання ІКТ на рівень навчальних досягнень майбутніх будівельників з виробничого навчання	22
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29
ДОДАТКИ	30

Приклади оформлення бібліографічного опису літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Гордієнко Н. В. Золота енциклопедія рукоділля. Донецьк, 2009. 352 с. 2. Даниленко В. Я. Дизайн: підручник. Харків, 2003. 320 с. 3. Денисенко Л. І. Азбука домашнього господарювання: навчальний посібник з трудового навчання [для учнів 5–9 класів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій]. Київ, 2003. 232 с. 4. Ерзенкова Н. Вязание крючком и на спицах. Минск, 2004. 384 с.
Два автори	1. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2013. 352 с. 2. Лосина Н. Б., Терещук Б. М. Книга вчителя трудового навчання: довідково-методичне видання. Харків, 2006. 608 с.
Три автори	1. Коберник О. М., Бербец В. В., Дубова Н. В. Трудове навчання в школі: проектно-технологічна діяльність. 5–12 класи. Харків, 2010. 256 с. 2. Радкевич В. О., Пашенко Г. М., Ничкало Н. Г. Технологія вишивки: підручник [для учнів професійних навчальних закладів, педагогічних училищ, коледжів]. Київ, 1997. 303 с.
Чотири автори	1. Курок В. П., Гуренков М. С., Гридякін В. О., Медвідь С. С. Машинознавство та основи виробництва: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. заклад.]. Київ, 2007. 280 с.
П'ять і більше авторів	1. Білевич С. В., Воїтелева Г. О., Білевич І. В., Ігнатенко Г. В., Хоруженко Т. А. Основи технології художньої обробки шкіри. Комплект навчальних програм курсів за вибором з освітньої галузі «Технологія»: навчальні програми [для учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів]. Глухів, 2012. С. 60–66.

Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Полная книга по вязанию: спицы, крючок. Москва, 2007. 320 с. 2. Школа ремесел. М'яка іграшка. Клаптикова аплікація. Витинанка. Київ, 2011. 116 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання: навчальний посібник [для студентів спеціальності «Трудове навчання»] у 3-х ч. Загальні засади методики трудового навчання. Київ, 2000. Ч. 3. 186 с. 2. Бондаренко В. Г., Канівська І. Ю., Парамонова С. М. Теорія ймовірностей і математична статистика. Київ, 2006. Ч. 1. 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Воїтелева Г. О. Використання технологічної документації у проектно-технологічній діяльності: матеріали Всеукр. наук.-метод. семін. [Узагальнення досвіду впровадження проектно-технологічної діяльності в навчальний процес загальноосвітньої школи] (8 листопада 2012 р., м. Глухів). Глухів, 2012. С. 3–5. 2. Игнатенко А. В. Пути подготовки учителей технологии к организации проектной деятельности учащихся. Материалы III Международной заочной научно-практической конференции (12–13 марта 2013 г., г. Мозырь). Мозырь, 2013. С. 212–214.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, 2009. 294 с. 2. Тимошенко З. І., Тимошенко О. І. Болонський процес в дії: словник-довідник основних термінів і понять з організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Київ, 2007. 57 с.
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ ISO 7000:2004. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT). Київ, 2006. 231 с.
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну. Донецк, 2005. 228 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вовк Б. І. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів практичного навчання професійно-технічних навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук. Глухів, 2018. 324 с.

Автореферати дисертацій	1. Опанасенко В. П. Формування дослідницьких умінь майбутніх інженерів-педагогів у процесі вивчення дисциплін професійно-орієнтованого циклу: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Глухів, 2016. 21 с.
Патенти	1. Зубчаста передача: пат. 78349 Україна, МПК F 16 H 1 / 12 (2006. 01); МПК F 16 H 1 / 18 (2006. 01) ; заявл. 24. 10. 12 ; опубл. 11.03.13, Бюл. № 5.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Валькман Ю. Р., Быков В. С., Рыхальский А. Ю. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий. Системні дослідження та інформаційні технології. 2007. № 1. С. 39–61.
Електронні ресурси	1. Сидоренко В. К. Трудове навчання. 5–9 класи: навчальна програма. Київ, 2012. URL: http://trudove.org.ua/post/navchalna-programa-z-trudovogo-navchannya-dlya-5-9-klas-v-za-novim-derzhavnim-standartom (дата звернення: 16.04.2018.).

Анкета для опитування викладачів вищого освітнього закладу

Просимо Вас відповісти на запитання. Наше дослідження спрямоване на вдосконалення процесу фахової підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання, викладачів професійного навчання.

Якщо ймовірні відповіді на запитання позначені «○», *пропонуємо обрати лише один варіант відповіді, якщо «□» – можете обрати декілька варіантів відповідей.*

Ваш вік:

- до 30 років;
- 30–39 років;
- 40–49 років;
- 50–59 років
- 60 років і більше.

Чи використовуєте засоби інформаційних технологій у педагогічній діяльності:

- так;
- ні;
- інколи.

Чи потрібно Вам підвищення рівня кваліфікації щодо використання ІТ?

- так;
- ні.

Оцініть, будь ласка, свою готовність до використання ІКТ у професійній діяльності:

- не володію комп'ютерними технологіями, не вбачаю необхідності використання ІТ у своїй роботі;
- не використовую ІТ з огляду на різні обставини, але розумію їх необхідність;
- володію елементарними навичками роботи з ІТ, але використовую епізодично;
- систематично використовую ІТ у своїй педагогічній діяльності;

- самостійно вдосконалюю форми та методи роботи з використанням ІТ;
- володію на високому рівні та навчаю інших.

Коли найчастіше ви використовуєте презентації як засіб навчання?

- під час викладання нового матеріалу;
- під час закріплення навчального матеріалу (тренінги, лабораторні роботи тощо);
- під час самостійної роботи учнів із використанням диференційованого підходу в підборі завдань;
- інше (а саме): _____.
- не використовую.

Якщо Ви не використовуєте ІКТ на своїх заняттях, вкажіть, будь ласка, причини:

- не маю достатніх навичок;
- не маю часу, підготовка занять з ІКТ займає багато часу;
- не маю можливості мати завжди технічні засоби навчання на своїх заняттях;
- не вважаю за доцільне
- інша відповідь _____.

Який вплив на студента, на Вашу думку, має використання ІКТ?

- сприяє підвищенню пізнавального інтересу до дисципліни;
- сприяє зростанню успішності;
- формує навички самостійної продуктивної діяльності;
- відволікає студента від заняття;
- практично ніяк не впливає;
- інша відповідь _____.

Який вплив на Вашу педагогічну діяльність має використання ІКТ?

- дозволяє економити час на занятті;
- дозволяє збільшити глибину занурення в матеріал;
- підвищує ефективність заняття;
- дозволяє здійснювати індивідуальний підхід у навчанні;
- дозволяє інтегрувати вивчення предметів;
- заважає моїй педагогічній діяльності;
- відволікає студента від заняття.

ДЯКУЄМО ЗА СПІВПРАЦЮ!

Анкета для опитування студентів

Просимо Вас відповісти на всі запитання. Уважно прочитайте запитання і позначте ту відповідь, що найбільше відповідає Вашій думці. Якщо відповіді на запитання позначені «○», *вибираєте тільки один варіант відповіді, якщо «□» – можете вибрати кілька варіантів відповідей.*

Чи є у Вашому власному користуванні комп'ютер?

- так;
- ні.

З якою метою Ви використовуєте комп'ютер:

- для тестування;
- для підготовки домашніх завдань;
- для підготовки рефератів, презентацій;
- для підвищення навичок користування комп'ютерною технікою;
- для пошуку інформації в Інтернеті;
- для участі у навчальних проектах;
- для позакласної діяльності, участі в гуртках, факультативах;
- для розваг (ігри тощо).

Який вид організації занять Вам більше подобається:

- без використання ІТ;
- з використанням ІТ.

Ваше ставлення до впровадження інформаційних технологій в освітній процес?

- позитивне;
- негативне;
- байдуже;
- важко відповісти.

На Вашу думку, використання ІКТ під час занять:

- сприяє засвоєнню та запам'ятовуванню навчального матеріалу;
- підвищує інтерес до дисципліни;
- розвиває творче мислення;
- розвиває здібності до самостійної роботи;
- розвиває вміння спілкуватися на основі виконання спільних проектів;

- відволікає від заняття;
- практично ніяк не впливає.

Чи використовують викладачі засоби ІКТ під час проведення лекцій:

- так;
- інколи;
- ні.

Чи використовують викладачі засоби ІКТ під час проведення практичних занять:

- так;
- інколи;
- ні.

Чи використовують викладачі засоби ІКТ під час проведення лабораторних занять:

- так;
- інколи;
- ні.

Зазначте, як Ви ставитеся до занять із використанням ІКТ:

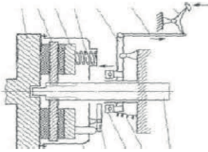
- заняття більш цікаві;
- краще розумію матеріал;
- краще запам'ятовую;
- хочеться самостійно робити презентації;
- цікаво, коли інші представляють свої презентації;
- не подобається;
- не бачу ніякої різниці;
- інша відповідь _____.

Викладачі під час заняття найчастіше використовують ІКТ для:

- тестування;
- демонстрування фільмів, перегляду та прослуховування аудіо- та відеоматеріалів;
- пояснення нового матеріалу з використанням презентацій, відеофільмів тощо;
- самостійної роботи студентів;
- інша відповідь _____.

ДЯКУЄМО ЗА СПІВПРАЦЮ!

Опорний конспект з теми «Зчеплення»

Основні деталі зчеплення

- ведений диск;
- натисний диск;
- маховик;
- відтисні важелі;
- кожух зчеплення;
- отвори для відведення тепла;
- привід вимкання.

Приводи вимкання:

- Гідравлічні
- Механічні
- З пневмопідсиловачем

Гідравлічний:

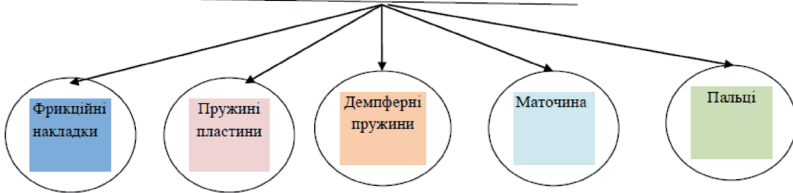
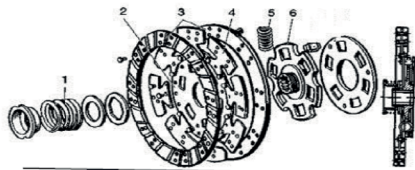
- головний циліндр,
- робочий циліндр,
- педаль,
- штовхач

Механічний

- педаль,
- поворотна пружина,
- вилка,вал,
- витисний підшипник,тяга

З пневматичним підсиловачем

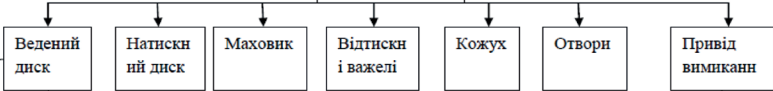
- корпус,
- діафрагма слідуючого пристрою,
- пневмопоршень,
- клапани керування,
- болти кріплення ,шток.

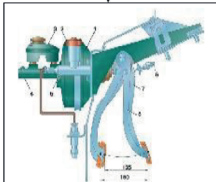
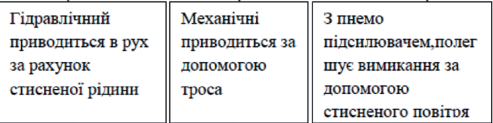
Логічні схеми на тему «Зчеплення»

Зчеплення автомобіля призначене для плавного рушання автомобіля з місця та від'єднання КПП від двигуна.

Основні деталі зчеплення

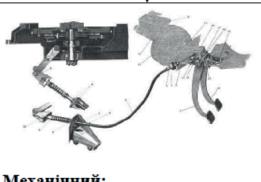

Класифікація по кількості ведених дисків

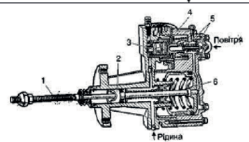
Гідравлічний:

- штовхач
- робочий циліндр
- головний циліндр
- педаць

Механічний:

- педаць;
- поворотна пружина;
- вилка;
- вал;
- витискний підшипник;
- тяги;-важіль.

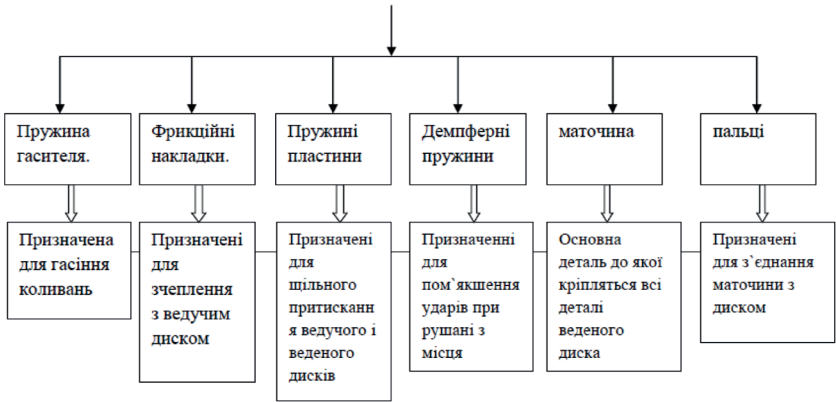

З пневмо підсилювачем

- корпус;
- діафрагма;
- пневмопоршень;
- клапани керування.

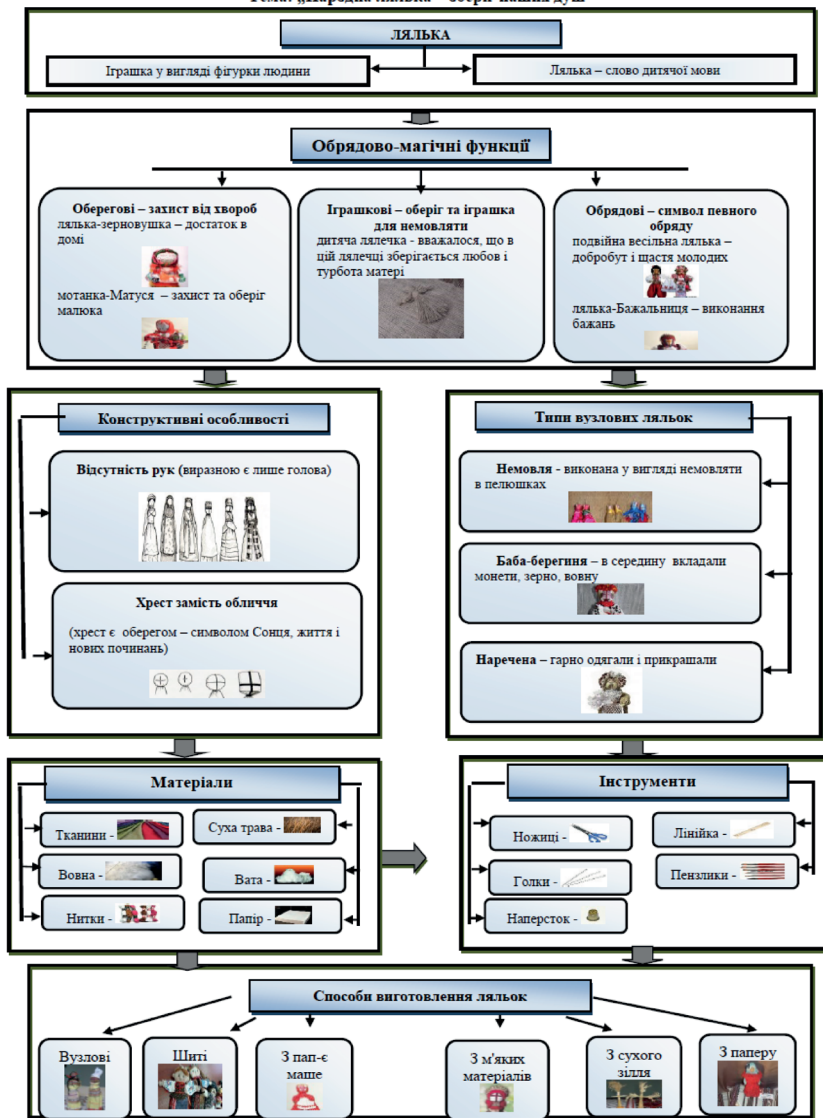
Ведений диск зчеплення

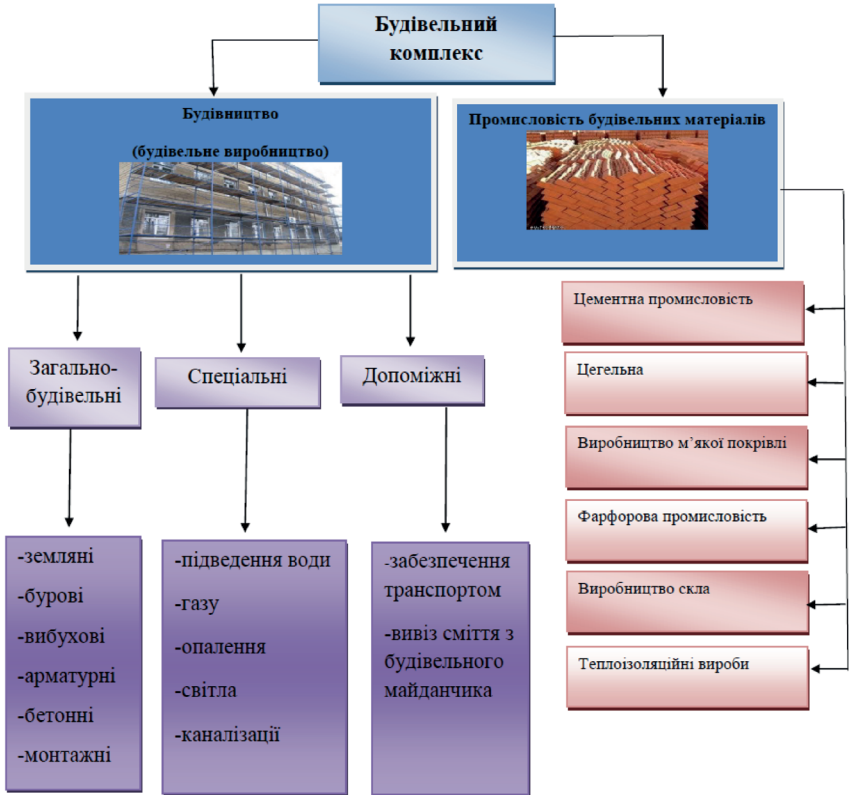
Логічна концепт-схема

Тема: „Народна лялька – оберіг наших душ“

Логічна концепт-схема

Тема: Будівельний комплекс

Навчально-методичний посібник

Ігнатенко Г. В., Вовк Б. І., Маринченко Є. О.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

*для студентів
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
освітній ступінь бакалавр
спеціальність: 015 Професійна освіта
спеціалізація: 015.01 Будівництво
спеціалізація: 015.17 Технологія виробів легкої промисловості
спеціалізація: 015.18 Технологія виробництва і
переробки продуктів сільського господарства*

Здано до друку 24.07.2018. Підписано до друку 26.07.2018.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура NewtonС.
Умов. друк арк. 3,02. Обл.-вид. арк. 1,68.
Тираж 300 пр. Зам. № 153. Ціна договірна.

Віддруковано: ПП «Світ друку»
Україна, м. Суми, вул. Троїцька. Тел. (0542) 252-108